

עומק הפשט

בס"ד, יום ג' פרשת תצוה ז' אדר א' תשע"ט,
מאמר שבועי, בענין העומד על הפרק.

גליון נושא:

בירורי הלכה ופסקי דין אקטואליים, מפי גדולי
ופוסקי הדור שליט"א. לעורך לב המעיין, ואין
לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

'חיישנים בפחי אשפה טמונים'

טְמוּנוֹת פַּח לִי

פח טמון: בשנים האחרונות, מתקינים בהרבה ערים בארץ ובעולם, 'מכלי אשפה טמוני קרקע' המיועדים להחליף את "הצפרדעים" (מכולות). וזאת כחלק משיפור איכות הסביבה, העלאת רמת הניקיון, ושיפור פני העיר. התועלת ב'טמוני הקרקע' כפולה ומכופלת; מניעת ריחות לא נעימים, מניעת פיזור אשפה, שיפור מראה העיר, תפיסת שטח קטן יותר במדרכה, חסימת גישה לחתולים ובעלי חיים, מניעת האפשרות לשריפת הפח וגניבתו, פינוי מהיר וקל.

1. תיאור המציאות

פח חכם: בהרבה פחים משדרגים את יעילות הפח והופכים אותו ל'פח אשפה חכם' ומתקדם, על ידי התקנת חיישן קטן וחכם (בגודל כף יד) שבודק ומדווח מה קורה בפח האשפה. החיישן מורכב מכמה חלקים; 'חיישן נפח' למדידת כמות התכולה, 'חיישן חום' מודד את גובה הטמפרטורה (למניעת שריפות, וסילוק ריחות לא נעימים, שהרי אשפה חמה מדיפה יותר ריח), 'חיישני תנועה' לסיכול גניבות, ונתונים נוספים כמו יציבות הפח וכדומה.

החיישן משדר ומעדכן את הנתונים ל'מרכז בקרה ממוחשב' במחלקת התברואה העירוני, ולפי המידע שהתקבל, המערכת מתכננת באופן אוטומטי, מסלול פינוי אשפה יעיל, חסכוני בעלויות, ומפחית את תנועת רכבי האשפה בעיר.

לכל פח מספר סידורי במחשב, במערכת מותקן GPS שמתכנן באופן אוטומטי, מצב הפחים והמסלול המומלץ לפינוי, וכמה זמן משוער לסיום המסלול.

אופן פעולת החיישן המותקן בתקרת הפח; החיישן זורק קרן אור למדידת נפח

'משיב כהלכה'

במדוד זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הנוכחי, כל מי שישולח תשובה על השאלה נכנס להגרלה!

הפרס השבוע: 100 שקל במזומן

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת האפשרויות הבאות:

- ✓ תיבת 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים
- ✓ בפקס מספר 1532-6507823
- ✓ במייל 5047867@gmail.com
- ✓ בעמדות 'נדרים פלוס', קופת 'עומק הפשט' (ההגרלה על דעת רבני המפעל)

שאלה: אני נמנע בשבת מזריקת אשפה ל'פח חכם', כי יש רבנים שאוסרים. רציתי לשאול, האם מותר לי לבקש - מאדם אחר או מילד קטן או מבני הקטן, שאינם יודעים שיש חיישנים, לזרוק את האשפה ל'פח חכם' בשבת?

מסביר: נוסף בשו"ע (סימן רנט סעיף ז) שרק בחומרא, מותר לומר לקטן בביתו הלכה (סימן שמג ד"ה מדברי סופרים) הובא מחלוקת הפוסקים האם מותר לומר לקטן לעשות מלאכה דרבנן לצורך הקטן עצמו.
דעת המקור חיים (או"ח סימן תל) ש'מתעסק' אינו עבירה כלל. ונחלק עליו הגר"א (שו"ת סימן ח) ש'מתעסק' נקרא עבירה, אלא שלא חייבה התורה עליו. ויש לדון כאשר רואה אנשים שאינם יודעים שיש חיישנים, וזורקים אשפה בשבת, האם צריך להודיע להם.

לעילוי נשמת מרת שושנה רייזל בת רבי בן ציון ע"ה

השאלה בגיליון הקודם: הכין שום, בצל, וביצים - קלופים למוצאי שבת, האם מותר לשים עליהם בשבת 'מלה ושמן' או לערבם במאכל אחר, כדי שלא יאסרו בלינת לילה?

תשובה מובחרת: 'מלה' לבד אסור משום 'כובש', 'מלה ושמן' מותר כי השמן מבטל בה המלה. בתנאי שאוכל מעט כדי שלא יהא 'מכין'.

'תיקון' אין כאן, שהרי עכשיו מותרים באכילה, ורק גורם שלא יאסרו, ואינו דומה לאיסור 'תיקון' במליחה בשר, שהבשר היה אסור באכילה והמליחה התירתו. ועוד שהרי יש מתירים בדיעבד, נמצא שלא נחשב תיקון.

מצד 'מכין' אם אוכל מעט מותר כאשר בפעולה אחת עירב בהכל, וכשלא אוכל מעט אסור משום 'מכין'. במקום הפסד מותר על ידי גוי, ואם אי אפשר על ידי גוי, מותר על ידי ישראל בהפסד מרובה. (על פי משנ"ב; סימן שי"ט ס"ק סב, סימן ש"א ס"ק יד כא, סימן של"ו ס"ק לג).

שימוע הזוכים בהגרלת הגיליון הקודם (202)

ספר 'הזט שני' עיני סכנה הבה"ח צבי דוב ציישינסקי נ"י"ו מתיבתא 'לב שמחה' אשדוד
ספר 'עין השדה' הבה"ח יצחק זאב כהן נ"י"ו מכינה ל'שיב' ק' תשיב"ר הרב רכסים

התכולה בכל זמן קצוב (למשל כל 3 שניות כדי לדעת בדקדוק, ויש מערכות שבדקות כל שעתיים, או תדירות זמן אחרת לפי הגדרות המערכת), קרן האור חוזרת אל החיישן, ולפי מהירות החזרה, נודע מה גובה התכולה (לדוגמא, אם קרן האור חוזרת תוך 0.1 שניות = הפח מלא בשיעור של 80%, ואם חוזר תוך $0.2 = 60\%$, וכן הלאה). כאשר יש שינוי ניכר בתכולה, החיישן מעדכן את המערכת, לדוגמא; אם הגיע ל-60% יתקבל דיווח במערכת שדרוש 'פינוי בהקדם' ברחוב פלוני, ואם כבר הגיע עד 90% יתקבל במערכת התרעה דחופה על 'פינוי מיד'.

מהפיכה עולמית: סביר להניח, שהרפורמה החדשה תצבור תאוצה, ובעתיד כמעט כל הפחים הרגילים ישודרגו ל'פחי אשפה חכמים'. כמו בתחום 'מצלמות האבטחה' שבשנים הקודמות התקינו רק במקומות מסוימים, כמו בנקים ובתי חולים, והיום כמעט אין רחוב שאינו מצולם. אין ספור מאמרי הלכה הופיעו בשאלה השכיחה כל כך, האם מותר לעבור בשבת מול מצלמת אבטחה - כפי שהובא בהרחבה בגיליונות 'עומק הפשט' 67-68.

מקוצר הגיליון, לא נכנס לעצם השאלה ההלכתית בדין שימוש חיישנים בשבת, שהולכת ומתרבה כל הזמן, וכיום כבר יש בעולם מקומות שהחיישנים החכמים מפעילים ומכבים באופן אוטומטי מערכות רבות כמו; תאורה, מזגנים, דלתות הזזה, ברזים אלקטרוניים, מכשירי ייבוש ידים, ועוד. וכבר התחבטו גדולי הפוסקים בשאלה מורכבת זו מה דין החיישנים בהלכה. וכן לא נכנס לשאלה נוספת, האם מותר לזרוק בשבת אשפה 'לפח עם מדחס'.

2. צדדי הנדון

נשאלת השאלה - האם מותר לזרוק אשפה ל'פח אשפה חכם' בשבתות ובחגים, שהרי זריקת שקית אשפה גורמת לעדכונים במערכת, על גובה האשפה רף הטמפרטורה, ונתונים נוספים, להלן נלבן את צדדי הנדון להתיר או לאסור. ובסוף יובאו דעות הפוסקים בנושא.

רישום דיגיטלי: יש לחלק את הנדון לשנים, ברוב המקרים פעולת הזריקה לא גורמת שינוי ניכר במערכת, ובזריקה בודדת לא נוצר התראה לפינוי, ויש רק 'שינוי ברישום הדיגיטלי' בכמות האשפה שאינו נצרך כל כך, ואפשר להתיר כיון שהחיישן רושם כל הזמן בלאו הכי, ולכן אם ידוע לזרוק שלא יתבצע שום שינוי כגון כאשר המיכל ריק, מסתבר להתיר, כמו שעוברים בשבת תחת עין מצלמה שמצלמת כל הזמן, וכמו שנכנסים לחדר ופותחים דלת שמופעל שם מזגן, אף שהחיישן מתעדכן בשינוי הטמפרטורה. מאידך יתכן לאסור, שהמצלמה מצלמת כל הזמן ברצף, וכל המעשה נגמר בערב שבת, ובמלאכת הצילום אין הבדל אם מצלם אותו או משהו אחר, אבל ברישום הממוחשב בפח החכם, הזורק מעדכן שינוי ברמת התכולה.

התראה לפינוי: ועיקר הנדון שמא זריקת האשפה, תגרום במערכת 'התרעה לפינוי' כאשר מחמתו האשפה תגיע ל'יעד המבוקש', ובמידה הבאה יהיה המיכל מלא, ויתריע על הצורך בפינוי מכח פעולתו.

3. גרמא

דיני גרמא: כתוב בשו"ע (סימן רעז סעיף א) שאסור לפתוח דלת כאשר הפתיחה תגרום כיבוי נר על ידי נשיבת הרוח שתיכנס מהפתח ותכבה את הנר מיד. **המשנ"ב** (ס"ק ג) מוסיף בשם **המגן אברהם** שאסור אפילו אם הרוח עדיין אינה מנשבת בשעת הפתיחה, כי הרוח מנשבת כל הזמן ואי אפשר להבחין בזה. ויש מקילים. ובשעת הדחק יש להקל כשפותח את הדלת לאט, שלא נגרם מהפתיחה עצמה נשיבת רוח.

גרמא שלא נעשית מיד, נפסק **בשלחן ערוך** (סימן שלד סעיף כב) שגורם כיבוי מותר, וכן מותר גרמא בשאר מלאכות, ומגביל הרמ"א בשם **המרדכי** שההיתר הוא רק במקום הפסד.

סברת האוסרים: אסור לזרוק אשפה לפח חכם שמפעיל את החיישן שהרי זה גרמא מידי, תכף כעבור מספר שניות בשעת זריקת האשפה, החיישן מזהה את כמות האשפה ומפעיל את המערכת. ועוד שכל ההיתר של גרמא הוא רק במקום הפסד, וזריקת אשפה בשבת אינה הפסד.

ומה שטענו המקילים, להתיר מדין גרמא בגלל המציאות שבפתיחת המכסה נשלף מאיליו 'מנגנון בטיחות', ועזיבת מכסה הפח פועלת בגרמא לסלק את 'המנגנון בטיחות', יש לדחות שאין זה בכלל גרמא, כי כח המשיכה מסייע ומצטרף למעשיו, ועזיבת המכסה נחשב כאילו האדם מפיל בכחו את המכסה כלפי מטה, כי מערכת אוטומטית שמפעילה מנגנון מתוחכם, הכל בכלל מעשיו.

סברת המתירים: זריקת האשפה המפעילה בעקיפין חיישן מותרת מדין גרמא, שהרי לא נעשה רישום באופן מידי מכח מעשיו, אלא במדידה הבאה של החיישן המערכת תזהה עליה בכמות האשפה, ואם יגיע לרף מסוים יתריע על הצורך בפינוי, ואין קשר בין זריקת האשפה לרישום בחיישן, ועוד שהרי הזורק רק עוזב את שקית האשפה והיא נופלת מאליה. ועוד שהרי בפתיחת מכסה הפח, נשלף באופן אוטומטי 'מנגנון בטיחות' בכניסה לבור האשפה שחוסם מהאשפה לרדת לתוך הפח, ורק בעזיבת המכסה נסגר המכסה ב'סגירה אוטומטית'.

ונפתח 'מנגנון הבטיחות' ונופל האשפה למיכל, נמצא שיש כאן רק גרמא של גרמא, ולא מעשה בידיים. ואף שדעת הרמ"א שגרמא מותרת רק במקום הפסד, כתב בשו"ת זרע אמת (חלק או"ח סימן מד דף נג ע"ד) שיש מקילים גם שלא במקום הפסד.

[הנדון בחיישנים חכמים; דומה קצת למחלוקת הקדומה במקרה מכני, שהחזו"א זצ"ל (חוט שני) אסר משום שמתייחס אליו המעשה שמא יפעל מיד, והג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל התיר מדין גרמא].

4. ספק פסיק רישא

דיני פסיק רישא: תמצית השו"ע המשנ"ב וביאור הלכה (סימן רעז סעיף א, סימן שטז סעיף ג, סימן שכ סעיף יח), 'פסיק רישא' אסור, 'פסיק רישא דלא ניחא ליה' הערוך מתיר, ותוס' ועוד ראשונים אוסרים. 'ספק פסיק רישא בדרבנן' הט"ז מתיר. וביותר יש להקל, כאשר יש בכלי אוכלים ומשקים ש'לא ניחא ליה כלל' בצידת הזבובים, שציידד הפרי מגדים להתיר בצירוף דברי הערוך.

סברת המתירים; אופן פעולת החיישן בפח אשפה חכם, שהוא בודק כל זמן קצוב את מצב האשפה, ומאותת ומשדר למערך הבקרה על הצורך בפינוי המיכל כאשר האשפה מגיעה למפלס מסוים, כך שלמעשה כל השלכת אשפה בודדת אינה 'פסיק רישא' לגבי הפעלת אזהרה, אך ודאי שהחיישן ימדוד את גובה האשפה.

גם אם נניח שאסור לזרוק אשפה באופן שזריקתו יוצרת דיווח ישיר על הפינוי, אבל הרי הזורק לא יכול לדעת מה כעת מצב האשפה, ויש להתיר משום 'ספק פסיק רישא' כדעת הט"ז שהרי רוב הסיכויים שהשקית שלו לא עושה כלום.

סברת האוסרים; אך לדעת הג"ר יוסף ליברמן שליט"א (במכתב) אין להתיר משום 'ספק פסיק רישא' שכל ההיתר שייך רק כאשר עושה מעשה היתר, וספק אם יש בנוסף מעשה איסור, ויתכן שיעשה את מעשה ההיתר בלי מעשה האיסור, וטעם ההיתר ביאר השער הציון (סימן שטז ס"ק יח) שהיו 'תרי דרבנן'. אבל בפח אשפה חכם, עצם הזריקה היא מעשה איסור, ורק שיש לו ספק האם עכשיו יופעל האיסור, וחסרון ידיעה כזה לא נחשב 'ספק פסיק רישא'. כמבואר בביאור הלכה (סימן שכו סעיף ט ד"ה בדברים) שאסור לרחוץ בשבת בסבון שספק אם ישיר שער, הרי שחסרון ידיעה במעשה מלאכה ברורה, לא נחשב ספק.

[העירו לחלק; בסבון יכול לברר אם משיר שיער, וכל דבר שאפשר לברר בקל אינו 'ספק', כעין המבואר במשנ"ב (סימן רב ס"ק פד) לגבי 'ספק ברכות', אבל בפח אשפה אי אפשר לברר את גובה האשפה. ויש לדחות; שגם בזבובים יכול לברר בטירחה וחיפוש, ומפורש במשנ"ב (סימן שטז ס"ק טז) בשם הט"ז, שאין צריך לטרוח ולבדוק אם נשארו זבובים בכלי].

עוד טענו, שכל ההיתר של 'ספק פסיק רישא' לשעבר, הוא רק בספק 'לשעבר' האם לפני סגירת הכיסוי נכנסו הזבובים לתוך הכלי, אבל בפח אשפה חכם הספק על 'העתיד' האם מעשה זריקת האשפה יגרום להעברת מידע ל'מרכז בקרה', ואין ראייה להתיר.

5. 'לא ניחא ליה'

סברת האוסרים; אין להתיר משום 'ספק פסיק רישא דלא ניחא ליה', שהאדם 'לא ניחא ליה' לעשות מלאכה בשבת, שהרי כתב החתם סופר (יו"ד סימן כא), ובקובץ הערות (יבמות הוספות אות ד) ש'לא ניחא ליה' נמדד אילו היה מותר, ומה ש'לא ניחא ליה' מחמת האיסור לא נחשב 'לא ניחא ליה'. והרי הזורק 'ניחא ליה' שיפנו את הפח ביעילות, ורק בשבת מצהיר שאינו רוצה מחמת האיסור, וזה לא נחשב 'לא ניחא ליה'.

ומה שטענו המתירים ש'ניחא ליה' שיכבו בשבת, ויעדכנו את המערכת במוצאי שבת, זה אינו מכיון ש'ניחא ליה' בעדכונים, וסוף סוף נהנה ו'ניחא ליה', וכל הסיבה שאינו רוצה - הוא מחמת האיסור לעדכן בשבת, ובעצם רוצה את המידע, וכאשר נתיר תכף ומיד יחזור להיות 'ניחא ליה'.

וכעין סברת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן צא אות ט), שאסור לפתוח מקרר שנדלק נורה, משום 'פסיק רישא' של מלאכת מבעיר, ואף שהאיש הזה דרכו להוציא את הנורה בכל ערב שבת, ומצטער מאוד ששכח להוציא את המנורה, ואינו רוצה לעשות מלאכה בשבת, בכל זאת דינו כפסיק רישא ד'ניחא ליה' ואסור לפתוח, כי אילו היה מותר היה ניחא ליה. והוכיח כן מדברי התוס' (פסחים דף כו: ד"ה עלה) עלה זכר על פרה אדומה נחשב 'ניחא ליה', כי אילו לא היה נפסל היה 'ניחא ליה'.

ועוד שיש מקומות שמפנים את האשפה בשבת, כגון בחו"ל - למרות שהפינוי על ידי גוי מכל מקום 'ניחא ליה' בדיווח למוקד על מצב האשפה. וגם במקומות שלא מפנים בשבת, יש מקומות שהאחראים פורקי עול, מקבלים נתונים ומכינים את סדרי העבודה לימים הקרובים בעיצומו של יום השבת.

וביותר טען הג"ר מרדכי אייזן שליט"א בעקבות שכלול מערכות המחשוב, כל שינוי קטן מתעדכן און ליין במערכת, אפילו אחוזים קטנים כמבואר בתמונות בסוף הגיליון, ועוד שמסתמא יש חישובים סטטיסטיים לפי

פילוח של ימים, שכונות, רחובות, וכדומה, נמצא שהכנסת אשפה בשבת, מייצרת אינדיקציה למערכת החכמה, כמה אשפה נכנס בדרך כלל בשבת, ו'ניחא ליה' במידע, כדי שהמערכת תתריע מראש ביום שישי הקרוב, לפנות את האשפה גם באחוזים נמוכים, כי לפי החישוב הסטטיסטי הפח כבר יתמלא עד יום ראשון!

ועוד שהרי מערכת החיישנים עוקבת גם אחרי הריח, ונמצא ש'ניחא ליה' בעדכון על כל שקית האם כבר צריך לפנות שלא יתפרץ ריח לא נעים מחוץ למיכל.

סברת המתירים; יש להתיר זריקת אשפה לפח חכם בשבת, מצד 'ספק פסיק רישא דלא ניחא ליה' שהיקל **הביאור הלכה** (גם אם נחמיר ולא נסמוך על הט"ז להתיר מצד 'ספק פסיק רישא'), ונחשב 'לא ניחא ליה' כי לא מתכון למלאכה, גם אם נניח שנחשב 'ניחא ליה' בעצם הרישום והדיווח, אבל אין לו תועלת מהדיווח בשבת, שהרי העיריה אינה מפנה אשפה בשבת, ואין שום תועלת בפעולת החיישן בשבת, וחפץ שיקבלו את כל הדיווחים והרישומים במוצאי שבת לפי הנתונים שיהיו אז, והזורק 'לא ניחא ליה' שיתקבל דיווח בעיצומו של יום השבת. ומצידו 'ניחא ליה' שינתקו בשבת את החיישנים, והמידע עם כל הסטטיסטיקות וכל תכניות העבודה, יתקבלו כשיופעל החיישן אחרי שבת. והגע עצמך אם עובדי פינני האשפה ישבתו כמה ימים, וכי 'ניחא ליה' בעדכון שאינו מביא לתוצאות.

ומה שיש פורקי עול, שעל דעת עצמו מקבל את המידע בשבת, 'לא ניחא ליה' ואין לו תועלת בכך. [ורק במקום שמפנים בפועל בשבת אפילו על ידי גויים, יתכן שנחשב 'ניחא ליה' בעדכון המערכת על ידי החיישנים].

ועוד שהזורק 'לא ניחא ליה' כלל במערכת החיישנים, שהרי עיקר תועלת החיישנים בעיקר לעירייה, לחסוך במסלולי פינני האשפה, אבל לאזרח הקטן אין תועלת מהחיישנים, אדרבה שיפנו כל יום! [מאידך יתכן לומר, שהייעול בפינני האשפה, הוא לצורך התושבים ולמענם, ונחשב 'ניחא ליה' לאזרח הקטן].

ולגבי 'חיישן שריפה' 'לא ניחא ליה' במלאכה, שהרי לא זורק בשבת סיגריות בוערות, ומסתמא לא נגרם שינוי משמעותי ב'חיישן שריפה' בזריקת אשפה רגילה.

6. דעות הפוסקים

מחמירים: מדובר בנושא חדש, שעדיין לא דשו בו רבים, ונכתוב מה שהשגנו בינתים ונשמח לקבל את תגובות הקוראים לשלמות בירור הענין.

לדעת כמה **מגדולי הוראה שליט"א** וכן הורה **הג"ר יוסף ליברמן שליט"א** בעל ה'משנת יוסף', בתשובה להג"ר **אלחנן פרינץ שליט"א** (המעין גיליון 226, תמוז תשע"ח עמוד 75 הערה 9) שאין לזרוק בשבת אשפה לפח אשפה חכם, ו'שומר נפשו ירחק מזה' שאי אפשר לדעת כל הצדדים וההמצאות שישנם ומה יתפתח בעתיד, איזה סוגי חיישנים ייצרו והתקלות שיגרמו מכך, ואי אפשר בלי מכשולים. וכעין זה התבטא **הג"ר דוב לנדו שליט"א**, שבכל נושאים אלו הנדון הוא לא רק בגדרי 'חילול שבת' שנדון בכללים הרגילים של גרמא וכו', אלא 'ביטול שבת', ועלול להיווצר מצב שיפירו את קדושת השבת על ידי מערכות מתוחכמות.

לדברי העוסקים בתחום, כאשר יהיה לחץ ציבורי, ודרישה מהגורמים הרלוונטיים להתקין 'מצב שבת' מהודר בכל הפחים החכמים בארץ ישראל, נזכה לראות שיפור ניכר בתחום. כמו בנושא של 'מוני מים דיגיטליים', אודות לביקוש העצום, בעשרות ערים בארץ התקינו מונים כשרים למהדרין, שמתרים לכתחילה לשימוש בשבת ובחג. וכן מעורר **הג"ר ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א** (בספרו החדש בית כהלכה עמוד 230) לכתחילה ודאי יש להימנע מזריקת אשפה בשבת לפחי אשפה חכמים, ואולי גם בדיעבד אין להשתמש, תלוי באופן פעולת המערכת.

מצב שבת: ובכדי שלא להיכשל, וגם מחמת שאי אפשר לדעת מה יפתחו עוד בעתיד, צריך לבטל לגמרי את פעילות החיישן בשבתות ובחגים, ועל הממונים לדאוג באופן המועיל שלא יהיה פעילות במערכת כלל בשבת. והכי טוב, לעשות נורות מיוחדות שמודיעות שהפח הנוכחי הוא ב'מצב שבת', כמו ב'מיני ברים' ב'מוני מים' וכדומה, שיש נורה מיוחדת שהמתקן מופעל ב'מצב שבת', כדי שיהיה היכר שעכשיו מצב שבת ולכן מותר לזרוק אשפה לפח.

מקילים: לדעת כמה **מגדולי הוראה שליט"א**, וכן הורה **הג"ר יצחק יוסף שליט"א** (במכתבו מתאריך ד' אדר תשע"ז), אחרי השיחה עם מומחי החברה, מותר לכתחילה לזרוק אשפה לפח חכם בשבת, גם לנוהגים כשיטת החזו"א זצ"ל.

7. עדכון מצב

ארץ ישראל: ברכסים באשדוד ובבית שמש ובערים נוספות, התקינו פחי אשפה טמונים רגילים, ולפי הבירור אין בהם חיישנים בכלל. בעשרות ערים בארץ התקינו פחי אשפה חכמים, שפועלים בשבת כמו ביום חול. יש

מתתיהו דייטש
רב שכונת רמת שלמה
דומ"צ העדה החרדית
פעילות ירושלים תובכ"א
במחוז שו"ת נתיבות אדם

בס"ד, שבת תשע"ט, פניח"ק ת"ז

כבוד ידידנו העוסק בצו"צ באמונה
מוח"ר עזרא ברנר שליט"א
מנכ"ל מינהלת השכונה
רמת שלמה, ירושלים ת"ז

שלו' וברכת.

הנידון: השימוש בפחי אשפה בשבת

ע"ד שאלת רבים בנינוע לשימוש בשבת בפחי האשפה החדשים שהותקנו כאן
בשכונתנו הקי - אם יש חשש מחדת הפעלת החיישנים שבתוכם.

הנה לפי מה שהתברר ביסודיות ע"י ידידי הרבנים הנאונים מוצ"י בית ההוראה יד
הרמ"ה שליט"א - ולאור המו"מ של מע"כ שליט"א עם גורמי העירייה בנידון - אין כל
חשש כלל כעת להשתמש בהם בשבת - ובמידה ויהיה איזה שינוי נודיע על כך מיד
בעודה.

המו"ח בכבוד רב, ובברכת השבת

ערים שהתקינו פחי אשפה חכמים שבשבת וחג פועל על
'מצב שבת' בפיקוח 'מכון צומת'. נכון למועד כתיבת
השורות, אין 'התקן שבת' של 'משמרת השבת' ו'מכון
מדעי טכנולוגי להלכה'.

בעיר ירושלים, במסגרת פרויקט שיפור פני העיר,
הותקנו לאחרונה 130 פחי אשפה טמונים, צפי התכנית
להגיע עד 2,000 'פחי אשפה טמוני קרקע' בכל רחבי
העיר, אחרי בירור יסודי מול גורמים בכירים בעירית
ירושלים ועם מנהל אגף התברואה, בעזרתו הנדיבה של
הרב ישראל קלרמן הי"ו, נכון למועד כתיבת השורות, אין
כלל חיישנים ב'פחי האשפה הטמונים' בכל רחבי העיר
ירושלים! וגם כשיתקינו חיישנים בפחים בירושלים, הם
לא יפעלו כלל בשבתות ובחגים. וכן פורסם מכתב הג"ר
מתתיהו דייטש שליט"א (המצו"ב), אין כעת כל חשש
להשתמש בפחי אשפה הטמונים בירושלים.

יש מקומות שהתקינו חיישנים לכתחילה באופן
המועיל ביותר, שפעולת החיישנים מושבתת לגמרי
בשבתות ובחגים.

סיכום הגיליון:

8. דינים העולים

- א. **דינים: 'פסיק רישא' אסור, ונחלקו הראשונים**
מה הדין ב'פסיק רישא דלא ניחא ליה', וראוי
להחמיר. 'ספק פסיק רישא בדרבנן' הט"ז מתיר. וביותר יש להקל, כאשר 'לא ניחא ליה כלל', שצידד
הפרי מגדים להתיר.
- ב. **פח אשפה חכם: בפחי אשפה חכמים יש חיישני נפת, חיישני חום, חיישני תנועה, המדווחים**
למערכת על המצב הנתון. בפעולת הזריקה לא יגרם שינוי כלל כגון שידוע לו שהמיכל ריק מותר,
ויש מחמירים.
- ג. **עדכון: אם עלול להיגרם שינוי יש אוסרים (פסיק רישא דניחא ליה, גרמא מיד), ויש מתירים (ספק**
פסיק רישא דלא ניחא ליה כלל, בשבת לא מפנים ואין שום תועלת, גרמא של גרמא).
- ד. **ארץ ישראל: ברוב הערים בארץ ישראל שמותקן בהם 'פחי אשפה חכמים' הם פועלים בשבת כמו**
ביום חול, יש ערים שבשבת וחג פועל על 'מצב שבת' בפיקוח 'מכון צומת'. ויש מקומות שהתקינו
חיישנים לכתחילה באופן המועיל ביותר, שפעולת החיישנים מושבתת לגמרי בשבתות ובחגים. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא;

'האם יש חשש ערלה באננס'

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפ"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל
תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות
הממוחשבות של 'נדריים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ,
תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.
וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

ברכת מזל טוב
לידידנו שליט"א
החפץ בעילום
שמו שנרב
הוצאות הגיליון
לרגל השמחה
השרויה במעונו

הופעת הגיליון
לעילוי נשמות
ההרוגים ע"ה
באוטובוס הדמים ה'
אדר תשע"ט
ולרפואה שלימה
לכל הפצועים
בתושחי'

**מסלול
פינוי
פחים
ללא
חיישן**

**מסלול
פינוי
פחים
בושאי
חיישן**

חלק הפח על פני הקרקע

חלק הפח הטמון בקרקע

**חיישן
בגודל
כף יד**

פחים ללא חיישן